

**Sprawozdanie z realizacji
Programu
oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych
dla osób stosujących przemoc w rodzinie
na terenie Gminy Miasta Radom
na lata 2021– 2025
za 2023 rok**

Program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2021– 2025 został przyjęty do realizacji uchwałą Nr LIII/472/2021 Rady Miejskiej w dniu 22 lutego 2021 roku. Program stanowi integralną część systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jaki funkcjonuje na terenie Gminy Miasta Radomia. Jego zadaniem jest uzupełnienie różnych form interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec sprawców. Realizacja Programu jest zadaniem zleconym samorządowi powiatu. Delegacją do jego opracowania stanowi art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29.07.2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.). Program został opracowany z uwzględnieniem wytycznych do tworzenia modelowych programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Program spełnia wymogi określone w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 06.07.2006 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a także szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych (Dz. U. Nr 127, poz. 890) i jest spójny z zapisami następujących dokumentów programowych:

- *Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na 2023*
- *Programem przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na 2023.*

Wszelkiego rodzaju działania, które zostały zaplanowane w Programie wobec sprawcy są podporządkowane przede wszystkim zasadzie ochrony bezpieczeństwa, autonomii i dobra osób krzywdzonych przez osobę stosującą przemoc. Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne przyczyniają się więc do zmiany postaw i zachowań osób stosujących przemoc w rodzinie, a w konsekwencji powstrzymania i zakończenia przemocy oraz zwiększenia poczucia odpowiedzialności sprawców za własne czyny, ich zdolności do samokontroli agresywnych zachowań i konstruktywnego współżycia w rodzinie. Program przyczynia się również do wzmocnienia współpracy i komunikacji pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Podstawowym założeniem Programu jest to, że przemoc jest zachowaniem nieakceptowalnym, którego nic nie usprawiedliwia. Działania edukacyjne i korygujące przekonania sprawcy przemocy na trwałe zmieniają jego świadomość w odniesieniu do zjawiska przemocy oraz jej skutków fizycznych, psychologicznych i prawnych. Systematyczne edukowanie na temat konsekwencji prawnych stosowanej przemocy oraz modelowanie stylu myślenia sprawcy są szczególnie skuteczne w jego powstrzymaniu się przed przemocą. Stosowanie odpowiednich oddziaływań edukacyjnych i korekcyjnych wobec sprawców pozwala na redukcję agresji, kształtowanie umiejętności komunikacji, relacji partnerstwa i szacunku wobec bliskich oraz radzenia sobie z własną złością i agresją.

Niniejsze sprawozdanie stanowi wynik monitoringu **Programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2021 - 2025** za okres od stycznia do grudnia 2023 roku.

I. Założenia Programu

Cel główny Programu zakłada powstrzymanie się sprawców i zakończenie przemocy w rodzinie i jest realizowany poprzez cele szczegółowe:

- Powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem tej przemocy.
- Rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie.

Kształtowania umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez użycia przemocy w rodzinie.

- Uznanie przez osobę stosującą przemoc w rodzinie faktu stosowania tej przemocy.
- Zdobywanie i podniesienie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie.
- Zdobywanie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy.
- Uzyskiwanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Realizatorem Programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest Urząd Miejski w Radomiu jako organ administrujący, kontrolujący i monitorujący program. Partnerami w realizacji są:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radomiu
- Komenda Miejska Policji w Radomiu
- Prokuratura Rejonowa w Radomiu
- Sąd Rejonowy w Radomiu
- Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujące Orzeczenia w Sprawach Karnych
- Areszt Śledczy w Radomiu
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Organizacje pozarządowe, między innymi: Mazowieckie Stowarzyszenie Terapii i Readaptacji Społecznej MASTERS.

Program jest skierowany do osób dorosłych, które identyfikują się z problemem przemocy i wykazują motywację do terapii:

- osób skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywających karę pozbawienia wolności albo wobec, których sąd warunkowo zawiesił wykonywanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym,
- osób stosujących przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii leczenia uzależnienia od alkoholu lub narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, dla których oddziaływania korekcyjno- edukacyjne mogą stanowić uzupełnienie terapii podstawowej,
- osób, które w wyniku innych okoliczności zgłosiły się do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym.

W Programie zaplanowano realizację dwóch edycji w systemie zamkniętym, bez możliwości dołączania nowych osób. Praca ze sprawcami ma charakter grupowy, tj. od 10 do 15 osób, ale przewidziano także możliwość spotkań indywidualnych z osobami stosującymi przemoc w rodzinie, przy jednoczesnym założeniu, że dominującą formą będą działania grupowe. Łączny czas Programu obejmuje nie mniej niż 60 – 120 godzin zajęć, zaś przerwy pomiędzy kolejnymi zajęciami nie będą dłuższe niż tydzień. Zajęcia grupowe podzielono na bloki tematyczne. Zawartość merytoryczną Programu skoncentrowano wokół następujących elementów:

- **edukacji** – dostarczanie uczestnikom informacji, które pomogą im zrozumieć dynamikę przemocy w kontekście procesów uczenia się społeczno – kulturowego i socjalizacji w roli męskiej,
- **rozpoznawania i zmiany systemu przekonań i postaw osobistych** – program tworzy okazję do badania osobistego systemu przekonań, postaw i nastawień emocjonalnych, które inicjują i wzmacniają stosowanie przez nich przemocy,
- **zmian behawioralno – poznawczych** – uczestnicy, którzy zaczęli się angażować w proces zmiany postaw i zachowań otrzymują możliwość ćwiczenia nowych i konstruktywnych form myślenia i reagowania, służących kontroli szkodliwymi zachowań oraz sprzyjających odpowiedzialnemu podejmowaniu decyzji w sytuacjach konfliktowych i utrzymywaniu egalitarnych relacji międzyludzkich bez przemocy.

II. Realizacja programu

W 2023 roku Gmina Miasta Radomia nie realizowała programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.

Działania wobec sprawców przemocy były podejmowane przez partnerów w następującym zakresie:

1. Komenda Miejska Policji w Radomiu

W 2023 roku w odbywających się grupach roboczych/diagnostyczno - pomocowych udział brali dzielnicowi, którzy prowadzili rozmowy dyscyplinujące z osobami stosującymi przemoc domową. Ponadto dzielnicowi realizowali przydzielone im zadania, monitorowali sytuację w rodzinie, rozmawiali ze sprawcami przemocy informując o odpowiedzialności karnej. Od dnia 30 listopada 2020 roku Policja otrzymała nowe uprawnienia polegające na wydaniu nakazu natychmiastowego opuszczeniu wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub/i zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wobec osoby, która swoim zachowaniem stosuje przemoc oraz stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą. Ponadto od dnia 15 sierpnia 2023 roku funkcjonariusze Policji uzyskali kolejne uprawnienia w postaci prawa do zastosowania wobec osoby stosującej przemoc domową zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej, zakazu kontaktowania się

z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, obiektu sportowego lub miejsca pracy i przebywania na tym terenie. Przedmiotowe rozwiązania mają na celu stworzenie skutecznego systemu ochrony osób dotkniętych przemocą domową oraz szybkiego izolowania sprawców przemocy. W minionym roku na terenie miasta Radomia funkcjonariusze 40 razy zastosowali powyższe środki. W 7 przypadkach doszło do ich złamania.

2. Prokuratura Rejonowa Radom – Wschód i Prokuratura Rejonowa Radom – Zachód

Realizując ustawowe zapisy podejmowano zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w toku prowadzonych 177 postępowań o przestępstwo z art. 207 kk, w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie zastosowane zostały środki zapobiegawcze w postaci:

- nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym w 11 postępowaniach;
- zakazu zbliżania się do pokrzywdzonego w 21 postępowaniach;
- zakazu kontaktowania się z pokrzywdzonym w 20 postępowaniach;
- dozoru policji – w 23 postępowaniach;
- tymczasowego aresztu w 9 postępowaniach.

W ramach działalności poza karnej zostało skierowanych do sądu 16 wniosków o pozbawienie władzy rodzicielskiej w oparciu o przepisy kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Ponadto Prokuratury Rejonowe udostępniają dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także dane z zakresu realizowanych przez nie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. W tym zakresie Prokuratury Rejonowe współpracują z Prezydentem Miasta Radomia, który to podmiot przesyła do jednostek dane teleadresowe instytucji i podmiotów realizujących oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

3. Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Karnych

Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu KSS wykonujący orzeczenia w sprawach karnych Sądu Rejonowego w Radomiu w okresie od stycznia do grudnia 2023 roku realizowali zadania Programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom poprzez:

- w przypadku braku poprawy zachowania sprawcy przemocy, lekceważącego stosunku do obowiązków wynikających z orzeczenia sądu, nałożonych obowiązków lub też innego naganego postępowania, składali do sądu wnioski wobec sprawców o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności lub odwołanie warunkowego przedterminowego zwolnienia, oddanie po dozór, nałożenie odpowiedniego obowiązku probacyjnego;

- aktywny udział w spotkaniach grup roboczych, diagnostyczno - pomocowych, wymieniają informacje na temat skazanych, współpracują z instytucjami państwowymi i organizacjami pozarządowymi świadczącymi pomoc osobom uwięzionym w przemoc.

4. Areszt Śledczy w Radomiu

Od stycznia do grudnia 2023 roku w Areszcie Śledczym w Radomiu realizowano cyklicznie oddziaływania wobec sprawców przemocy w rodzinie w ramach programów edukacyjno – korekcyjnych „Stop przemocy, druga szansa” oraz opartych na „Modelu Duluth”. W 2023 roku zrealizowano łącznie 5 edycji ww. programów, w których uczestniczyło 40 osadzonych.

5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radomiu

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmowała następujące działania wobec sprawców przemocy:

- 58 osób zmotywowano do podjęcia leczenia odwykowego.
- 173 osoby skierowano na badania przez biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
- W 21 przypadkach wystąpiono do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Radomiu o wgląd w sytuację rodziny.
- Skierowano 150 wniosków do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Radomiu o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego.
- 88 sprawców przemocy motywowano do udziału w programie korekcyjnym.

6. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radomiu

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radomiu realizuje zadania związane z obszarem przemocy w rodzinie. Świadczy pomoc ofiarom przemocy domowej polegającą na podejmowaniu działań powodujących daleko idące zmiany wewnętrzne, które z kolei warunkują skuteczne, konstruktywne działanie i pożądane zachowania czy też zmiany życiowe, mające na celu całkowite ustanie przemocy. Prowadzona interwencja kryzysowa obejmowała działalność ambulatoryjną i hostelową, prowadzono specjalistyczne poradnictwo, terapię, mediację. Ww. działania podejmowane były w stosunku do ofiar przemocy. Natomiast w stosunku do sprawców przemocy działania Ośrodka polegały na:

- informowaniu o konsekwencjach działań przemocowych,
- informowaniu organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- kierowaniu wniosków do Sądu Rejonowego w Radomiu, III Wydział Rodzinny i Nieletnich o wgląd w sytuację rodziny, kierowaniu sprawców celem podjęcia leczenia odwykowego.

7. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku MOPS w Radomiu zajmuje się obsługą administracyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miasta Radomia. Zgodnie z Regulaminem Zespołu Interdyscyplinarnego przy Zespole Przeciwdziałania Przemocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonowały Stałe Grupy Robocze, grupy diagnostyczno – pomocowe, w skład których wchodzi pracownik socjalny, psycholog, dzielnicowy, przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiciel oświaty, służby zdrowia, kuratorzy sądowi oraz przedstawiciele innych instytucji, specjaliści w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870) osoby stosujące przemoc domową są wzywane na posiedzenie grupy roboczej/diagnostyczno - pomocowej. W 2023 roku odbyło się 1811 spotkań grup, podczas których zostało wypełnionych 529 formularzy „Niebieska Karta – D”, odnoszących się do osób stosujących przemoc domową. Podczas spotkań sprawcy byli pouczani o konsekwencjach prawnych wynikających ze stosowania przemocy wobec osób najbliższych, byli zobowiązani do podjęcia leczenia odwykowego, czy udział w programie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy.

8. Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia

Poradnia realizowała program terapii dotyczący sprawców przemocy oraz ofiar przemocy podczas sesji indywidualnych i grupowych. Na zajęciach grupowych z destrukcji pacjenci otrzymywali wiedzę o zjawisku przemocy. W 2023 roku Poradnia przyjęła na terapię 1072 pacjentów uzależnionych i 281 osób współuzależnionych. Udzielono 657 porad lekarskich, 121 porad udzielił psycholog a 8983 terapeuci uzależnień.

Podsumowanie

Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej stanowi integralną część systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jaki funkcjonuje na terenie Gminy Miasta Radomia. Jedynie podejmowanie kompleksowych działań wobec rodziny dotkniętej przemocą, a więc wobec osób pokrzywdzonych, ale również wobec osób stosujących przemoc, daje możliwość skutecznego oddziaływania w celu wyeliminowania przemocy i jej skutków.

Stosowanie odpowiednich oddziaływań edukacyjnych i korekcyjnych wobec sprawców pozwala na redukcję agresji, kształtowanie umiejętności komunikacji, relacji partnerstwa i szacunku wobec bliskich oraz radzenia sobie z własną złością i agresją. Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych jest zatem niezbędny w podejmowaniu działań, mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zmniejszenie jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym oraz społecznym.